

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTELEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház), hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Szinkörünk.

Köznevelés dolog, hogy a helybeli szinkör egy részvénytársaság jóvoltából épült fel a Báránnyvendéglő udvarán, mely szinkörten egy-egy műkedvelői előadáson kívül így nyár vége felé, hol egyik, hol másik színtársulat tartja előadásait, s nyújt szellemi szórakozást a helybeli és az érdeklődő vidéki közönségnek, s a közönség már megszokta, hogy a nyert szellemi élvezeteket, hol felvonások közben, hol pedig az előadások végzetével egy-egy pohár hűsítővel ellensúlyozza.

Alig néhány hét választ el attól az időtől, hogy a Báránny vendéglő mint ilyen, meg fog szűnni, s a héten már itt lesznek a színészek is, s így elég alkalomszerű azon kérdést felvetni, hogy vajon a helybeli szinkör továbbra is eddigi helyén maradjon-e avagy ez is áthelyeztessék az új vendéglő tágas udvarára.

Vidéki színház vendéglő nélkül alig képzelhető el, mert részben maguk a színészeknek életrendje is ezt kívánja, de rájuk előnyösebb is, ha a színház közvelein közelében étkezhetnek, különösen azért is célszerű az ily berendezés, mert a közönség s a színészek közötti érintkezésre ez a legjobb s a legalkalmasabb hely, s most hogy a helybeli szinkör mellől a vendéglő el lesz helyezve, ez által egy a színészek mint a közönség az előbb említett előnyöktől elfognak esni.

Nem tudom, hogy a „Szinkör részvénytársaság” s a város közönsége között mily értelmű s mily időtartamra szóló szerződés kötött arra nézve, hogy a szóban lévő szinkör meddig s mily feltételek mellett maradhat mostani helyén, de legyen az a szerződés bármily értelmű, a helyzet változása folytán azon is lehet, sőt kell is

módosítani; mert e szinkör, a mostani szini idény letelte után — továbbra is ott nem maradhat mert, könnyen beállhat az az eset, hogy vagy színészek nem jönnek bele vagy pedig egy másik részvénytársaság a kedvező helyzetet kiaknázza az új vendéglő udvarán, a mostaninál valamivel kényelmesebb s célszerűbben berendezett szinkört állítat fel, s akkor aztán a régi szinkör részvénytársaság vezetősége szinkörére tekintve elmondhatja: „Multadban nincs öröm, jövőben nincs remény.”

Városunk előjárósága nagy lépésekkel igyekszik elérni azt, mit elődjei elmulasztottak, s ha már nem rettentek vissza a díszes vendéglő felépítésétől, nincs okuk megriadni azon ajánlattól sem, miként legezészerűbb lenne, hogy az ellentétes érdekek kiegyenlítessenek, ha a város közönsége e szinkört egyszertől utján a társulattól át venné, s azt az új vendéglő udvarán tervezett parkban építtetné fel, s a mostani szinkörnek nagyon is szembe tűnő hiányosságait pótolná, nevezetesen az öltözőket a lehetőségig bővítendő s téglafalal látná el, s az átjárókat szelőkkel látná el, mert sajnos bár, de a mostani szinkörnek öltözői s az egész berendezése oly kezdetleges, s annyira szelős s légbuzamos, s a színpad pedig alig néhány lépés szélességű, hogy nem tévedek ha azt állítom, hogy nagyrészt az is oka annak, miként egyes kiválóbb színészek azért nem szeretnek Szarvasra jönni, mert félnek színházunk általánosan ösmert gyarló berendezésétől. Ugy tudom, hogy városunkban van egy „sziniügyi bizottság” mely bizottság városunk legbefolyásosabb férfaiából alakult, azt hiszem, hogy e szini bizottság, — melynek tagjai nagyobb részt a városi képviselőnek is tagjai, — leghi-

vattottabb arra, hogy a szóban forgó ügyet kezeibe vegye, s a szinkört akár a város által átvétetve, akár pedig a város hozzájárulásával a mostani alapon helyeztesse át az új vendéglő udvarára s hiszem hogy ha e bizottság ez ügyet kellő buzgalommal indítja meg akkor, mához esztendőre az új vendéglő udvarán, egy a helyi viszonyoknak s a színészek érdekeinek is megfelelő új szinkörben fogjuk a város előzékenységét, s a szini bizottság ügybuzgalmát dicsérhetni, s aztán az előadások végzetével a nyert szellemi élvezeteket annál jobb kedvvel ellensúlyozni, a fényesen berendezett vendéglőben elfogyasztandó néhány pohár hűsítővel. Balkányi.

Hazai fürdők.

Trencsén-Teplicz.

Fekszik Trencsén megyében a kies Vág völgye mentén, 252 méter magasságban a tenger színe felett. A festőileg szép Vág völgynek egyik kies mellékvölgyében a Tepla patak mentén a Dedovec és Klepács heggyek által képzett szűkületben fakadnak a hévforrások, melyek körül már a XVI. században alakult a fürdőtelep, mely az idők folytán községgé fejlődött ki. A hely feltedezését a morvai származású híres Jordán Tamás kolosvári orvos következőleg adja elő: A régi időben egy telenpasztor Tepla községből megfigyelte, hogy ha jászaga ezen meleg kénforrások vizéből ivott, husosabb és vidámabb volt annyira, hogy feltűnővé lett a vidék más marhája közt. A pásztor, régen sűrűlt és folyton sebekkel telt lábait ott mosni kezdé s az áztatás és fürdés rövid használata után teljesen felgyógyult sebeiből. Őt kezdtek követni a vidék többi lakosai s csakhamar hírnevesé vált a forrás az észlelt hatások folytán. — A fürdőnek hat meleg forrása van, a melyek mint minden kénforrás, kén-szénhidrogénből jönnek elő, a mely utóbbiak itt csak egy pár lábnyira a föld felszíne alatt találhatók. Az összes források majdnem egymás mellett van-

SZARVAS és VIDEKE TÁRSADALMI HETILAPJA.

A vámosiak bárója.

Irta: VÉRTESI ARNOLD.

Kis középszerű emberke volt őcska, régóta divatból kiment szabású fekete kabátban s olyan kalappal, a melyet talán huszonöt évvel ezelőtt hordtak, vagy talán soha sem hordtak. Inkább látszott valami vén csizmadíának mint magyar mágnásnak. De a vámosiak büszkék voltak rá s ha végigment az utcán, összedugták a fejüket s fontoskodva mondták egymásnak:

— A báró!

Mintha nem ismerte volna apraja, nagyjá, az egész város. De azért valahányszor meglátták az utcán, mindig így szóltak maguk közt:

— Ugyan hová megy a báró?

Pedig azt is tudták, hogy hová megy. Évek óta tudták már, pontosan, szabályosan.

Réggel kilencez órától tízig a piacon sétál s nézegeti a kővér libákat, kappanokat, csirkéket, a gyümölcsös kosarakat, melyekből oly esábitóan kandikál ki a piros cseresznye, az aranyszínű kajszin barackok, a körte az alma, aztán nagy halmokban a zöldség, kerek, kemény, ropogós káposztafejek, hatalmas kalarábék, zöldbab mely oly puhának látszott mint a vaj.

A báró sovár pillantásokkal nézegetett végig mindent, szoba állt a kofákkal és a falusi asszonyokkal megkérdezte, hogy adják a libát, a csirkét, a barackot, a vajat; de már tudták, hogy semmit sem vásárol legfeljebb egy csomóka lónapos retket, a mit betakargat a zsebkendőjébe, úgy teszi a kabátja hátulsó zsebébe.

Tizenegy óra felé bemegy a czukrászhoz:

— No hogy van Rapsák? Bejöttem magához egy kicsit.

Minden nap így megy ez s minden nap ugyanazt feleli Rapsák czukrász. Köszöni alásán csak megvan valahogy, ámbar az idő mulik, az ember öregszik. Hát a méltóságos ur?

— No, no, én is csak megvolnék, — felel a méltóságos ur.

Ő méltósága bérdezősködik a teinsasszonykáról s arra bejön a boltba a teinsasszonyka, kövér, már cseppet sem fiatal matrona. Legelső dolga, hogy az urat pirongatja:

Éljene meg sem kínálok a méltóságos báró urat?

A czukrász ugyan már kínálta, de a méltóságos báró ur semmit sem fogadott el s a teins asszonyka is hiába kínálja. Nagy erőltetésre, hogy „legalább az én kedvemért” ezt az egyet, elvesz egy darabka almás lepényt.

— Nagyszerű, — dicséri az asszony, a ki az almás lepényeket maga készíti; — felséges. Meg kellene aranyozni érte a kezét.

De hiába kínálják, hogy hát tessék még egyet, no legalább még egyet; nagyon ritkán sikerül megetetni vele még egy másodikat.

Félórai beszélgetés után menni készül s kotorász a zsebében. Fizetni akar.

— No az volna szép, — támadnak rá a czukrász is meg a czukrászné is.

És erőnek erejével vissza kell dugnia zsebébe a pénzt.

— De akkor nem jövök többé magukhoz, — zsembel a báró.

Másnap azonban mégis csak eljön. Harmincz év óta jár már oda. Oda járt mikor még a Rapsák apósáé volt a bolt s oda fog járni, ha még él, mikor majd a Rapsák fia veszi át az üzletet

Fél tizenkettőkor a plébániára ballag, a hol rendszeren ott marasztalják ebédre. Hiába tiltakozik, hogy nem maradhat, igazán nem maradhat. Néha próbál elszökni, de megcsipik s a plébános, a ki jókedvű, vendégeskedni szerető házigazda kitalálta a módját, hogy kell a méltóságos bárót ott tartani. Eldugják a kalapját.

Az erőszaknak végre kénytelen engedni ő méltósága s duzzogva leül az ebédhez. De olyan szíves házigazdára nem lehet sokáig haragudni s ő méltósága is kiengesztelődik.

A plébánosnak finom borai vannak s szeretet közzintgatni.

— No méltóságos uram, még ebből a visontáiból. Ebből a neszmélyiből.

Ő méltósága azonban elhárítja:

— Nem édes papom, köszönöm, már nem.

Nagyon mértékletes ember, keveset iszik, keveset eszik, ámbar torkig lehetne ennie, innia, mert Vámoson mindentelé hivatgatják ebédre, vacsorára, főképp ha vendég van valamelyik háznál, a mikor nagy dicsőségére szolgál az a háziurnak meg a háziasszonynak, hogy lárd is ül az asztalnál.

Neha a háziasszony erővel bedug a zsebébe egy csomó szalonczukorkát vagy egy szép narancsot. Azt haza viszi a könyvkötő gyerekeinek, a kinek a házában lakik. Ha a plébános vagy Borberekycék egy pár palack finom visontait vagy neszmélyi aszút küldenek, avval mindig a könyvkötőnek kedveskedik. Az asszonynak virágot is hoz a Borberekycék kertjéből, a legnagyobbik fiúnak pedig olvasni könyveket a kaszánból.

Az egész háznép szereti s ki nem eresztene onnan a világért sem, ámbar minden esztendőben el akar költözködni.

— Azt a csufot már nem cselekszi rajtunk a méltóságos báró? — tiltakozik a könyvkötő.

Aztán a felesége kezd rá:

HIREK.

nak mintegy 3600 □-nyi területen. Az egyes források hőmérséke közvetlenül a forrás nyílásánál nem teljesen egyenlő, de a különbség csekély. A legkisebb hőmérsék 36.6°, a legnagyobb pedig a Sina-forrásé 40.2. Celsius. A vizek teljesen tiszta széntelenek, alig észrevehető kénsszággal, és pedig oly mennyiségben, hogy 4 (10406 köblábnyi) bassint 3 1/2 óra alatt megtöltik, és a fürdők folyamatosan be- és kifolyás mellett szakadatlanul táplálni képesek. A forrásokból felszálló gázok nem tartalmaznak savat, hanem posványléges szén-savat és légenyit, a mi oly körülmény, hogy a gyógyhatás nem csekély fontossággal bír. A legsúlyosabb közsvény, chronicus reuma, fejfájás, az izom-reuma különféle nemei, agy- és hátgerincz bennulás, mérgek által előidézett szélhűdés, ischias, csontszű és töres s egyéb ily nemű betegségeknek ezen fürdő használata ajánlatik. — Az első ősforrás a kádfürdőköt látja el vízzel a régi kastély udvarán. A második forrás is ugyanott.

A harmadik és 4-ik forrás a főtéren levő épületben „a Három Szívhez” címzett lakház mellett, míg az ötödik a Sina-házban van. A ki közösen fürdeni nem akar, talál magános fürdőköt is. A hatodik forrás a „Hammam fürdő,” közvetlenül a Sinafürdő mellett. Épült 1888-ban, s ezen fürdő nemcsak Trencsénnek, de talán egész Közép Európának legszebb fürdője, pazar fényvel kitűnő izléssel, mór stílusban építve, kisebb nagyobb fürdőmedenczék-, zuhanyok-, fülkék- és pihenő helyekkel legkényelmesebben és luxussal berendezve. A Sina fürdő, melyben a fürdőmedenczéken kívül 76 vendégszoba van, téli használatra is épült. — A főtéri nyugoti oldalát a „Hóviz” szálloda foglalja el; mögötte van a Hotel Garni 96 szobával. A fürdőházakba toló kocsival lehet az utcáról egyenesen a kádakig jutni. — Fürdő vendége évenként 5—6000-re rug a külföldiekkel egyetemben.

Ezen fürdő ősi örökség címén gróf Illésházy István trencsén-turóczi főispán tulajdona volt, s roppant uradalmi jövedelméből a források rendbelsőzataláról s lakházak építéséről gondoskodott. Ődon „Kastély” falán az ő jól talált képe van, míg az átellenes házon Poniatowski képe, csaknem életnagyságban még ma is jó állapotban színezve díszel. Míg a fürdőt ezen grófi család bírta, a fürdés folyten ingyenes volt, teljesen díjtalan. Erről halásan emlékeznek mai napig. A grófi család utolsó sarja az 1835. évben ezen fürdőt, ősi fészke Dubnicz községgel s roppant kiterjedésű magyar és morvaországi (Wsettin-Brunow) uradalmával együtt, báró Sina Györgynek örök áron eladta, s innen a föld népek hozzá való nagymérvű ragaszkodása folytán csak is éjnek sötétségében távoztatt el Pozsonyba. Meghalt 1838-ban s véle a régi Illésházy család végkép elenyészett. Jelenlegi birtokosa leány ágon gr. D' Harcourt.

A fürdő régi százados fáju parkjában, van színház, s díszes gyógy-terem mely pártját itkítja. A gyönyörű liget egészen Baracska nevű régi fogadóig nyulik; keresztül rajta rohanva folyik Tepla vize, a mely a távolabbi Vágba ömlik.

Vidéké elragadó. A kies szűk völgyben, jó karban tartott sétatón a hegyekre kevés fáradsággal juthatni. Ez pedig balról, a Tepla hídján átkelve az izraelita imaház mellett fel a Dedovecz hegyre, a Maximilian magaslát „Emma” pihenővel a magasba, majd hez Edmund „Jagd Schlütz” magaslát a jó s áruyas sétatón juthatni, hol egy fa odván egy fából készült Szarvas áll, s honnan a kilátás elragadóan szép s az egész völgyet átöleli — Jobbról pedig a Klepács nemű nagy hegyre juthatni széles serpentin utakon, sűrű erdő közepette, a „Villa Mühe”-től feljebb az „Iphigenia Rühle” padokkal ellátott uton a „Tempelg.” Innen merész kanyarulatokon a „Rablók barlang”-jáig, „Jókai pihe-

nő”-ig stb. fel a Klepács csúcsára. Itt épült egy magas fa torony, hova lépcsőzeten jutni fel. Elragadó a panorama. Belátni a regényes Vág-völgye nagyrészébe, csaknem a sziklán omladozó Beeczkó-várig, ellenirányban csaknem Nagy-Bittseig. Az ezüst szalagként kigyózó Vág folyó környékén eső falvak tornyai, ligetei, hegy-szakadéka s a sziklatetőkön rakott régi várak és erősségek omladéka, különösen a híres trencsényi vár (Csák Máté fészke) a sziklahegy tetején, s éjszaknyugatra meredek mészkő sziklák emelkedő Oroszlánkő váromok, megfigelőleg hatnak a szemlére. A szem odatapad a romok sötét alakjára, s mindön pihenőre készül előtűnik ismét Szalka festői kolostornak romja, közbe Ilava, Dubnicz, Motesicz, Pilesz, Kubra (savanyu viz-zel) Sidonia üveggyár a Vlára-szoroson stb. Oroszlánkő várának legendája az, hogy egy magyar vár építése sem járt oly nehézségekkel, mint ezé. Kettősnek tűnik fel ezen régi vár, Löwenstein és Helfenstein elnevezéssel, két ellenségeskedő fítestvér tulajdonakint. Az itteni égbenyuló mészkő szikla nevezetessége az is, hogy harajta reggelenként ködpára vagy fellegecske mutatkozik, ugy azon napon eső vagy zivatar okvetlenül beáll.

Egy órányi távolságban van Trencsén város, a megye székhelye. Itt megérezhető Brancsik Károly megye főúr-vosnak a tudományosan művelt világ által ismeret rovar-és pille híros gyűjteménye, herbáriuma és kagyló szép gyűjteménye. A világ minden részével áll összeköttetésben s cserepéldányu üzlete folytán ezen gyűjtemény unikum magyarországon. A város főnevezetessége még az 1790 évben tűzvész által elpusztult híres vár romja. Ez legnagyobb fellegvár, a Vág partján emelkedő meredek sziklahegyen, kies fekvéssel. Ezen vár már 889. évben, mint slávok vára említették. A tízedik század elején a magyarok kezére került. A tatárjárás idejében nagy jelentőségre vergődött ezrenkint menekültek e megerősített helyre. Csák Péter oroszakkal foglalta el a várat, s fia Máté ismét hadakozott Nyitra ellen. Ennek száműzete után Trencsén a királyé lett, 1528-ban ezer harcos vitézzel védelmezte Ferdinand király csapatai ellen, s csakis elvonulásra lehetett őket bírni, miután a lövegek a várost langba borították. A várban van egy jól őrzött 76 öl mélységű sziklakut. Ehez fűződik egy monda a szép Fatiméről s kedvese omárról. Zápolya István gróf ugyanis hozott volna a török hadjáratból egy előkelő török leányt, s ezt csak akkor engedte át a gazdag Omárnak, miután ő az embercivel három évi kemény munka után a várban a „szerelem kutját” kifarva elkészítette. Később ezen vár is gr. Illésházyak birtokába jutott; a várkapu fölötti márvány táblákba vésett deák felirások ma is ép-égben vannak. A várkastély falai renováltattak az 1850-es években, de felsőbb tilalom folytán abbahagytni kellett, s csupán csak a szélső védfalak hagytak fel a meredek oldalon, hogy az alatt közvetlen elvonuló országút, a romok hulladéka ellen biztonságban legyen.

Séta utra es kirándulásra alkalmas még számos hely Ott van Kamenyisska völgy „Henrik” forrásal a Baracska vendéglő felett, a hol jó uton a vízvezeték nagy medenceje mellett kis vendéglőhöz jutunk. — Délnyugat felé szép sétatón esik a Sanatorium mögött emelkedő zöld lombu hegyekre. A Jakubovecz, a hegy alján kiemelkedő „ördög-láb” érdekes szikla. A Susirikovecz szép panorámájú hely. Általában Tr. Teplicz környékén elterülő szép erdők bő alkalmat szolgáltatnak a kirándulásra.

Dubnicz községi kastélyban még épségben őriztetik gr. Illésházy képtára, lakó, haló és pipázó termei régi butorzatot. Söt az udvari felvidítónak két fiú 4 íttzes boros pohara, s egy rófyi magasságu pezsgő pohara, forgó széke stb. — A régi főnemesek időtöltése, érdekes a megemlékezésre.

Hát itt hagyná a méltóságos ur ezeket a szegény gyerekeket a kik ugy szeretik?

A nagy kérésre a báró aztán megmarad, csak az az aggodalma, hogy nagyon fölszaporodik a házbér.

— Hát hadd szaporodjék, annál jobb, — felel a könyvkötő, a ki jómódu ember s nem szorult rá, hogy azért a két szobácskát ott hátul az udvarban pontosan megkapja a házbért.

Ugy sem venné azt ki más. Vagy ha kivenné, ki tudja, miféle rongyos szemét nép. Míg így az egész város tudja, hogy nála lakik a báró s becsülete van az egész városban.

Délután 5 óra felé a báró a kaszinóba megy. Akármilyen az idő, zuzmarás hideg vagy égető meleg, zivataros, s eles, esős, olyankor mindig láthatják a vámosiak, hogy igyekeznek a kaszinó felé.

Ott várja egy kis társaság, a legelőkelőbbek: az alispán, a polgármester, a törvényszéki elnök. Négyesbe leülnek tarokkczni s mindig az a vége, hogy a báró nyer egy pár hatost, néha egy forintot, kettőt is.

— Bámulatos szerencséje van a méltóságos báró urnak, — fejezi ki nézetét a polgármester.

A törvényszéki elnök, a ki finom gavallér, ugyanazon a nézetben van. Csak az alispán bakafutkosodik. Neki az a nézete, hogy szörnyű butául játszik a polgármester is meg a törvényszéki elnök is. Hiszen ilyen játékok mellett el kell vesztetni az embernek, ha a legjobb kártyát kapja is a kezébe. Az ilyen partnerek nem érdemelnek egyebet mint azt, hogy agyuba töltsék őket s kilőjjék. Egyébre nem valók.

— A ki még a huszonegyeset is oly könnyen elhagyja fogni az menjen a pokolba.

De a törvényszéki elnök s a polgármester tovább is csak ugy játszanak, azzal a gyöngéd diskretillettel s hagyják nyerni ő méltóságát.

Abból a néhány hatosból olykor-olykor elkölt ugyan ő méltósága kettőt, hármat, ha nincs meghíva sehová

vacsorára, a mi ritkaság. Többet azonban nem költ; egy kis pörkölt vagy egy pár tormás virsli és egy pohár sör teljesen elég.

Kínálgatják ugyan Bárdosy, Kékedy, Grosz, a szájas ügyvédek, a kik ott vacsorálnak a sörcsarnokban: — Ide tessék telepedni közeink.

S hoztatnának neki vacsorát, bort, fizetni akarnának érte, de a báró következetesen visszautasít minden afféle bizalmaskodást.

Othlon berakja a pénzt egy skatulyába, melyben hajdan, valamikor huszonöt évvel ezelőt czukrozott gimölcs volt — egy kucseber kosrában.

S eszébe jut az az este, mikor egy majálison egy szép fiatal leánnyal együtt fogyasztották el annak a skatulyának a tartalmát nagy nevetés és sugdosás közt, megfelezve, egy darabot vett a leány magának, egyet a fiatal ember szájába dugott.

Mert akkor még karcu ifjú volt ő méltósága, nem ilyen megöszült, elhízott vén ember. Rég elmúlt idő, melyből csak ez az üres skatulya maradt emlékül, a miben most a pénzeckjét tartogatja.

Hej, ha akkor akarta volna, csak egy szót kellett volna szólania s az a szép nagy emeletes ház a piac-on meg a többi hozza való vagyon most Borbereky Imre helyett az övé lehetne. Most nem kuczorogna itt elben a kis udvari szobában, hanem abban a fényes lakásban ülhetne, saját fogatát kocsiháználta s a helyett, hogy Borbereky Imre hívja meg őt ebédre, ő hihatná meg Borberekyt.

De egy vasárus leányát csak nem vehette el. Azt nem tehetné.

Tudja, hogy vannak mágnások, a kik megcsелеkcsenek öffélet, de ő megőrizte családjának nevét, tisztán, folt nélkül.

— **Békésvármegye főispánja**, Tallián Béla mint az aradi „Alföld” állítólag beavatott forrásból értesül, állásáról lemondani készül s a jövő választásokon mandátumot vállal. Ennek a lemondásnak okai még az utolsó kormányválság idejéből származnak, illetőleg abból az időből, mikor a belügyi államtitkárság betöltéséről volt szó. Akkor ugyanis Tallián főispánt is sokan enlegették, mint leendő államtitkárt és ő maga is biztosra vette kinevezését, míg egyszerre csak Latkóczy nevezetett ki. Az akkor tapasztalt elbánás végtelenül elkeserítette az ambíciózus főispánt, ki már akkor elhatározta, hogy lemond. Most közel áll a szándék megvalósításához és a török-kanizsai kerületben szándékozik Rónay János ellen fellépni pártönkivüli programmal. Ezt írja a nevezet njság. E hir hitelességében azonban már csak azért is kételkedünk — írja az „Égyetértés” — mert mindjárt hozzá teszi, hogy „Tallián utódjául a békési főispáni székben Justh Gyula a függetlenségi párt volt elnöke van kilitásba véve.

— **A békési ág. hitv. ev. egyházmegye** e hó 26-án fogja megtartani rendes közgyűlését. — A közgyűlés főbb tárgyai: 1. A felügyelő megnyitja a közgyűlést. — 2. Megalakulás; igazolás; az esküt még le nem tett tisztviselők eskütétele. — 3. Az esperes jelentése; evvel kapcsolatos ügyek. — 4. Bizottságok küldése: költségelőirányzat, hiványok, kérvények, gyámintézet ügyében. — 5. A régi békési esperesség felosztásának végrehajtására kiküldött bizottság jelentése. — 6. A szarvasi főgymnasium felügyelő bizottságának jelentése. — 7. A segélyegylet és számvizsgáló bizottság jelentése; esetleg a segélyegylet felosztása s az újnak megalakítása. — 8. Az egyházmegyei iskolaszék jelentése. 9. Az egyházmegyei számvizsgáló bizottság jelentése. — 10. Szabályrendelet készítő bizottság jelentése. — 11. A kiküldött bizottságok jelentése. — 12. Kerületi költségvetés. — 13. Az egyházközségek határainak megállapítása. — 14. Vegyesek; rendeletek. — 15. Neáni indítványok. — 16. A kerületi gyűlésre küldöttek választása. — 17. Hitelesítők megbízása. — A közgyűlés előtti napon d. u. 6 órakor előértekezlet tartatik.

— **A Sas vendéglőből — iskola lez.** Szarvas városának legutóbb tartott közgyűlése kimondta, hogy az ipar-, kereskedelmi- és iskolák részére feltétlenül szükséges helyiségül a „Sas” vendéglő alakításak át. Ezen határozat kimondására az indította a gyűlést, mert az ipar-, kereskedelmi- és ismétlő iskolai oktatás eddigi helyiség hiányában a községben szétszórtan, több helyen az ev. egyház iskoláiban tartatott, ezen gyakorlat azonban az ipariskolai bizottság előterjesztése, de a köztudomás szerint is, az oktatás fejlődésére, sikeres voltára káros kihatású lévén, a közoktatás ügyét előmozdítandó — a képviselőtestület névszerinti szavazás mellett 36 szóval 2 szavazat ellenében a „Sas” vendéglőt a f. év szept. hó 1-ső napjával beszünttetni s annak helyiségét: ipar-, kereskedelmi és ismétlő iskolai oktatás céljaira berendeztetni s felszereltetni rendeli.

— **Pályázat.** A szarvasi kir. jbiróságnál 500 fnt fizetés és 150 fnt lakbér élvezetével egybekapcsolt irnoki állásra hirdet pályázatot a b-gyulai kir. tszéki elnök helyettese. Pályázati határidő: augusztus 27.

— **Telefon összeköttetés Békés és Arad** megye közt. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Békés és Aradmegye telefontal összeköttetés, azzal a megjegyzéssel azonban, hogy a költséget a két megye viselje.

— **A tiszáninneni egyházkerület új főgondnoka.** A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület főgondnokán, mint értesülünk, az elhunyt Vally János helyébe Horthy István nagybirtokos, főrendiházi tag van kiszemelve.

— **Tanító választás.** Az orosházi ág. hitv. evang. egyház hívei vasárnap két tanítót választottak. — Ez állásra pályáztak 40-en, kik közül a presbiterium 6-ot jelölt. — Beadatot összesen 419 szavazat. Fűrst János kapott 185, Borecsizky Károly 120, Noszlopi Elek 101 és Pandur Pál 13 szavazatot s így Fűrst János nagy többséggel, Borecsizky Károly 6 abszolút többséggel választatot meg. — A megválasztottak az esküt azonnal letették.

— **Drága az aszfalt.** Az államépítészeti hivatal azt ajánlja Orosházának és Szarvasnak, hogy a „Hazai aszfalt r. társaság” ajánlatát ne fogadja el, mert az nagyon drága.

— **Beiratás a tanítóképzőben.** Az iskolai év közledek. Ez okból tisztelettel közlöm az érdeklétt t. cz. szülőkkel, hogy a helybeli tanítóképző gyakorló iskolájában 1. 2. 3. 4. 5-kén folyik le. A belépni óhajtó növendékeket keresztlevéllel, oltási igazolvánnyal s netán a népiszkola előző osztályáról hozott bizonyítvánnyal ellátva a t. cz. szülők vezetik fel a felvételt. A tanulók 10 hónapra fizetnek 10 forintot tan és fölszerelési díj címén. Ez összeg 5 frtyi felévi részletekben is törleszthető. Miután a négy osztályra tagolt magyar tan-yelvű gyakorló iskola szervezeténél fogva csak korlátolt számban veheti fel a tanulókat, tisztelettel kérem az érdekléttet, hogy a jelentkezéssel meg ne kesse-nek, nehogy a felvétel lehetetlenül váljék. Benka Gyula igazgató.

— **Pénztárnok választás.** A szarvasi kasinó egyesület mult vasárnap közgyűlést tartott, amelyen a Somogyi Elek lemondása folytán megüresedett pénztárnoki állásra egyhangulag Waldner Ignác kasinói tagot választotta meg.

— **Tanár választás Békésen.** E hó 8-án választotta a békési presbiteri gyűlés a megüresedett

magyar és német tanszökre Gál István mezővárosi helyettes tanárt, rendes tanárnak. Pályáztak kivüle még Kárpáthy Arthur és Kis Adorján is.

Tanév kezdete a szarvasi főgymnasiumban. Az iskolai évet a gymnasium szept. 1. 2. 3. 4. 5. 6-kán a jelentkezők beírásával kezdi. A javító, utólagos és főlveteli vizsgára a főgymnasiumtól utasított tanulók megfelelő osztálytermeikben megjelennek I-IV osztálybeliek szept. 1. V-VIII. osztálybeliek szept. 2. reggel 8-tól. Mindezek előbb az igazgatónál jelentkeznek. Miután az ezredéves kiállítás miatt a budapesti ág. hitv. főgymnasium, mint soron levő, az érettségi javító és utóvizsgákat az egyetemre menők érdekét tekintve kellő időben nem tarthatná; tehát a főhatóság az érettségi elintézését is a szarvasi főgymnasiumra hárította. Ezért a teljes utólagos érettségi tevők szept. 1. 2. 3. 4. 5-én délelőtt 7-től ellenőrzés alatt készítik írásbeli érettségi dolgozataikat s majd ennek alapján szept. 5-kén délután 2-től a tornacsarnokban tesznek szóbeli érettségi ügyük, mint a javító vizsgálatra utasítottak. Szept. 7. reggel 8-tól a beírt tanulókkal megkezdjük osztályonként a köztanítást. Miután a pénztári tisztról Dohányi tanárrestorunk korára való tekintetből lemondott, ezt a felügyelőség Mocsikóczy József tanárra ruházta ki, utasítást nyert arra nézve, hogy a tandíjak beszedésénél a belépőkötől az első félévre eső teljes díjat hajtsa be s remélhető kedvezmény címén senkit a díjak lefizetése nélkül a tanulók sorába be ne írjon. Ezt a régebbi kényeztető eljárással szemben annál inkább hangsúlyozzuk, hogy iskolai számadásaink az állami segélyezés következtében nyilvános ellenőrzés alá kerülvén, mások pontatlansága miatt a köteleességmúlásítás vádját magunkra venni hajlandók nem leszünk.

Halálozás. A következő gyászlapot kaptuk: Mély fájdalommal jelentjük az imádott drága leány, anya, nagyanya, illetve testvérenek özv. Berger Gyuláné szül. Schuler Szidonia asszonynak családjá boldogításának, szentelt életének 49-ik évében folyó hó 14-én d. e. 11 órakor rövid szenvedés után történt gyászos kimúlását. A drága halott földi maradványai folyó hó 16-án d. e. 10 órakor fogtak a szarvasi ízr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Szarvas, 1896. augusztus hó 15-én Legyen a hant könnyű neki! Lebegjen béke hamvai felett!

Személyi választások a szarvasi főgymnasiumban. Krajcsovicz váratlan halál esete több személyi változást idézett elő a főgymnasium körében. Plenczner Lajos egy évi működés után a rendes tanárok sorába előléptetve kinevezésre Nm. közoktatásügyi miniszteriumnak ajánlva van. Magyar és német nyelvi oktatásra Udvardy Sándort helyettes tanárral és Fertig Alajost rendes tanárral megválasztotta a felügyelő bizottság az utóbbit a Nm. miniszteriumhoz megerősítéssel ajánlván. A tanítóképzőnek a főgymnasiumtól való fokozatos külön választása és lehetővé önállósítása tette szükségessé, hogy oda helyettes tanárral Slujcho Mihály polgári iskolai képesítéssel bíró szaktanár behelyeztetett. Erős személyi átalakulás. Vajha az ujjonon belépők nemes hivatásuk tudatából fejlődő lelkesedés és odaadásal töltönek be azon munkakört, melyet képzettségükre s egyéni előnyös fejlődésükre való tekintettel a felügyelő bizottság bizalommal reájuk ruházott.

Felhívás. A szarvasi iparosok az ezredéves kiállítás megtekintésére a testület helyiségében már többen jelentkeztek. E végből felhívatnak a határozat értelmében mindazon iparosok akik a csoporttal óhajtanak szeptember 7-én elmenni, hogy a legrövidebb idő alatt a testület jegyzői irodájában jelentkezzenek. Tekintettel arra, hogy a bejelentés mentől rövidebb uton eszközölhető lehessen s annak idejében az erre megkívántató utazási stb. jegyek megszerezhetők lehessenek.

Athelyezés. Terrai László, mako kir. járásbírósi végrehajtót, a nálunk is előnyösen ösmert „Komát” az igazságügyi miniszter Ó Nagyméltóság, nagyváradi kir. járásbíróshoz helyezte át.

Halálos szerencsétlenség. Ócsodról vésztek a következőket: Kakucsai Zsuzsi 3 1/2 éves gyermek a napokban több hasonlókorú társával egy kút körül játszott, midőn a kútgém hirtelen összetört s a kút ágas az ott játszó gyermekek közé esvén, Kakucsai Zsuzsit úgy fejen ütötte, hogy azonnal meghalt.

Katonai lóvásár. Az ezen évi katonai lóvásár - mint értesülünk - városunkban jövő hó 15-én fog megtartatni. Felhívjuk rá lótenyésztő gazdáink figyelmét.

Tűz. Bánfalván a múlt héten este 11 órakor kigyulladt Kanász Nagy Sándor gőzmalma. A tűz keletkezését rögtön észrevették és így sikerült lokalizálni. A tűz a kéménynél keletkezett. Csak mintegy 3-4 négyzetöglnyi tető égett el.

Nagy szerencsétlenség történt a péntek reggeli vihar alkalmával a szenási ugynevezett „Nyulás” majorban. Ugyanis a vihar elől Varga Ferencz kanász és hasonló nevű fia egy öt év előtt épült 36 öles, erős téglá istállóba mentek s oda hajtották be a gondjaikra bízott 200 sertést is. A vihar oly erővel vonult arra, hogy az erős épületet összedöntötte, Vargát és fiát maga alá temette. Mindakettlen ott lelték halálukat.

Szemészeti kórház Hódmezővásárhelyen. Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottsága, két napi heves vita után, a napokban tartott ülésében 40 szóval 30 ellenében egy szemészeti kórház építését határozta el. A vita akörül forgott, hogy a főlszólalók közül többen a szemészeti kórház építését mindaddig elakarták odázni, míg a hiányos általános kórház építéséről fődület nincs. A szem kórház építését azonban egyrészt

ről az a körülmény tette szükségessé, hogy az Imre József hírneves szemorvos által alapított s eddig is külön kezelt szemészeti osztály nem volt képes a vidékről is idesereglet betegeket befogadni, másrészt, mert a miniszter által kiküldött egészségügyi felügyelő a mostani helyiséget nem találta megfelelőnek s új kórház építését javasolta. A költségekhez a kormány, tekintettel arra, hogy Imre József a trachomás betegek gyógykezelése körül dicséretes buzgalmat fejtett ki, tízezer forinttal járul. Az építés harmincezer forint van tervezve. Ez összeget 30 év alatt törlesztendő kölcsönnel fedezik.

Színházi lír. Rakodczay Pál a kecskeméti színház igazgatója, kinek a városi tanács a színház átengedte, a napokban érkezik városunkba színházátval s itt az előadásai sorát. augusztus 19-én a „Bányamester”-rel kezdi meg. A társulat igen szép és kitűnő erőket számlál. A többek közt: Porossi Katica népszínmű és operette énekesnő. Aitner Ilka anya és társalgási színésznő. Anday Blanka koloratur énekesnő, Tuboly Klementin drámai szende. Szaboné komika, Bera Paula stb. A férfiak közül: Rakodczay Pál, Morvay Antal. Bék és Gyula, Földváry József, Ferenczy Károly stb. Az első bérlet alatt igen érdekes és mulattató darabok kerülnek színre: „Kisvárosi nagyságok”, „Mintaférj”, „Fekete gyöngy”, „Velencei Kalmár”, „Lear király”, „IV. Richard”, „Nők barátja” stb. A társulatnak saját zenekara van. Hisszük, hogy Rakodczay jól szervezett társulata sok kellemes estét fog szerezni színpártoló közönségünknek.

Öngyilkos rab. Szegedről írja levelezőnk: Kis Pál rab, ki gazdája Csáki Antal kisteleki lakos felbujtására Korda Ferencz és lánya ellen éjjel rablógyilkossági kísérletet követett el, e hó 11-én a szegedi fogházban, mikor a rabruhát ráadták, megőrült, később a cellában felakasztotta magát.

Az örökségért. Gyomán egy öreg gazda Koós József felosztotta vagyonát fia és két lánya között.

Fia keveselte a részt, ezért sógorával, Tóth Józseffel haragot tartott. Reggel, mikor Tóth a tanyán szántott Koós felkereste revolverrel s agyonlőtte. A lövésre elősiető apját pedig úgy megverte, hogy tizenkét év van az öreg fején és arczán. A gyilkost elfogták.

Csereajánlat. Déva-Ványáról s néhány német közönségtől csereajánlatokat tettek oly szülők, kik gyermekeiket jövő szeptembertől a szarvasi főgymnasiumba óhajtják járatni. A déva-ványai kántortanító ur zenekartatásra s neje kézi munkatanításra vonatkozó kedvező ajánlatot tett olyanok előnyére kik a magyar nyelvet iskolailag és házilag elsajátítani óhajtván, a cserét elfogadják. Tájékozással szolgál a főgymnasium igazgatója.

Tűz Ócsodón. Révész Sándor ócsodi lakos tanyája a benne levő gazdasági eszközökkel együtt e hó 4-én leégett. A tűz által okozott kár körülbelül 500 forint tesz ki, mely összeg azonban részben megtérül amennyiben az épület a Magyar Francia biztosító társulatnál 350 forint erejéig biztosítva volt.

Elmaradt vásár. Szegvár község előjárósága hivatalosága arról értesítette rendőrségünket, hogy a f. hó 15. 16. 17-re eső nyári országos vásár, — a közönségben a országállományban fellépett vadagdos száj és körömfájás, valamint a sertésvész miatt is ezuttal nem lesz megtartva. Felhívjuk e körülményre a vásároló közönség figyelmét.

Megdrágult szivarok. A britanika és regáltasz — a dohányzók eme kedvelt szivarfajai — 1-1 krajczárral megdrágulnak és lassankint kivonatnak a forgalomból. Helyette egy új szivarfaj fog életbelépni melynek ára 7 kr. lesz. Az új szivar neve még ismeretlen.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos SÁMUEL ADOLF.

4-5% mellett

rendes és rendkívüli jelzőlogkölcsonőket kieszközöl, valamint a legbonyolultabb conversiókat szintén 4-5% -kal rendezi, gyorsan és diskrét minden előleg nélkül

Herczeg Sándor

Budapest Gyár-utca 19.

A békés-szent-andrási takarékpénztár szarvasi telepe által hasznosbérbe bírt lakásrészt a mely áll 3 szoba, konyha, kamra, faszín és egy bolt helyiségből október hó elsejétől hasznosbérbe kiadó. Az érdeklődők a háztulajdonosnál jelentkezzenek.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barrif-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, WIEN,

I. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legujabb javított rendszerű tízedes, százados és hidmérlegek tából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipati czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra. barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinorzsággal.

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatású az összes gabbanemlék, kapás és olajnövények, lókere és luczerna, szőlő, komló és kerti vetemények, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartóságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Ár ajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője

a magyar korona országainak területén

KALMAR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34. sz.

SÁMUEL ADOLF

S Z A R V A S O N .

Nagy választékban kaphatók mindennemű

DISZES LEVÉLPAPIROK DOBOZOKBAN

DIVATOS ÜDVÖZLŐKÁRTYÁK

továbbá, diszművek, képeskönyvek, ifjusági ironok, albumok, emlékkönyvek, asztali mappák és mindennemű irodai eszközök a legjutányosabb árakon.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelő

GYORSSAJTÓ-KÖNYVNYOMDAJÁT

minden e szakmába vágó munkák, u. m.

gazdasági községi és egyházi táblázatok pénzüntézeti nyomtatványok

üzleti körlevelek s számlák

báli és esketési meghívók, eljegyzési és divatos névjegyek,

gyászjelentések stb.

 gyors pontos és a legjutányosabb árban elkészítésére.